

URVALSPROVET 2021 I PSYKOLOGI OCH LOGOPEDI

Material- och uppgiftshäfte

© Copyright

Helsingfors universitet, Institutionen för psykologi och logopedi

Kopiering av materialet utan tillstånd är förbjuden.

Onsdag 26.5.2021 kl. 9–12

Urvalsprovssamarbete:

Helsingfors universitet

Jyväskylä universitet

Östra Finlands universitet

Uleåborgs universitet

Tammerfors universitet

Åbo universitet

Läs noga igenom alla instruktioner

Före provet

- Se till att du har
 - ett material- och uppgiftshäfte som består av 32 sidor. På sidan 32 i material- och uppgiftshäftet finns formler bifogade som kan vara till hjälp i uppgift 1. Dessutom finns på sidan 31 i material- och uppgiftshäftet en lista över centrala termer i artikeln. Listan är bifogad som bilaga 1 (se nedan).
 - bilaga 1 till material- och uppgiftshäftet (artikeln Swan et al. (2018) *Speech-Language Pathologist Interventions for Communication in Moderate–Severe Dementia: A Systematic Review*).
 - en A4-svarsblankett (svarsblankett 1). Observera att svarsblanketten är ensidig.
 - en räknemaskin.
- Skriv ditt namn och din personbeteckning på svarsblankett 1. Använd tecken enligt mallen nedan.

A B C D E F G H I J
 K L M N O P Q R S T
 U V W X Y Z Å Ä Ö
 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

- Anteckna även din personbeteckning på svarsblankett 1 genom att kryssa för de rätta rutorna för optisk läsning av blanketten. Se bilden nedan.

 25745

**VASTAUSLOMAKE
 SVARSBLANKETT 1**

00001

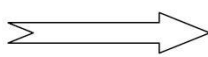
Valintakoe 2021 psykologia & logopedia / Urvalsprövet 2021 psykologi & logopedi

Katsota mallikirjaimet ohjeista / se mallibokstävät från instruktionerna.

Sukunimi / Efternamn											
H	U	O	L	E	L	L	I	N	E	N	-
T	A	R	K	K	A						
Etunimet / Förnamn											
H	A	K	I	J	A						

Kirjoita henkilötunnuksesi ruutuihin ja rasti vastaavat ruudut.

Skriv din personbeteckning och kryssa för motsvarande rutor.

Henkilötunnus/Personbeteckning											
pv dd		kk mm		vv ää		A/-				tunnusosa kontrolltecken	
3	1	0	5	0	1	A	0	0	0	Y	
☐	☐	☒	☐	☒	☐	☒	☒	☒	☒	☐	A
☐	☒	☐	☐	☐	☒	-	☐	☐	☐	☐	B
☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐	M
☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐	N
☒	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐	O
☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☒	X
☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐	E
☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐	P
☐	☒	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐	F
☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐	Q
☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐	G
☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐	R
☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐	H
☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐	S
☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐	J
☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐	T
☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐	K
☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐	U

Under provets gång

- Läs provinstruktionerna **noggrant**. Om du inte följer instruktionerna kan du förlora poäng.

- För varje uppgift finns ett visst material. Materialet består av förhandsmaterial, uppgiftsmaterial som delas ut vid provtillfället samt bilaga 1 till material- och uppgiftshäftet. Var noggrann med att svara på varje uppgift utifrån rätt material. Om uppgiftsmaterialet är motstridigt med andra faktauppgifter, svara utifrån materialet som ingår i uppgiften. Svara i annat fall alltid utifrån materialet som ingår i urvalsprovet. Kom ihåg att bedöma riktigheten i **hela påståendet** utifrån uppgiftsmaterialet och enligt instruktionerna för uppgiften.
- Anteckna uppgiftssvaren noggrant på svarsblanketten. Anteckningar som du skrivit på konceptpapper eller i uppgiftshäftet tas inte i beaktande vid bedömningen. Svaren ska stå på svarsblanketten när provtiden är slut. Det är ditt ansvar att dina anteckningar på svarsblanketten är entydiga och tydliga. Om en anteckning är otydlig tolkas den som felaktigt ifylld.
- Anteckna dina svar genom att med blyertspenna sätta ett kryss i rutan som du valt som alternativ (se exemplet nedan). När svaret ska vara ett tal, anteckna det så att talet står inom en rektangel. Talen antecknas enligt decimalsystemet. Avrundningsregeln för talen: Den sista ingående siffran ska ökas med ett om det första uteslutna numret är 5, 6, 7, 8 eller 9. Anteckna inte något positivt förtecken. Om resultatet du fick är negativt, sätt ett kryss i ovalen för negativt förtecken. Om det i deluppgiften krävs att decimalen antecknas så står det ett decimaltecken på svarsblanketten vid deluppgiften. Om det inte finns något decimaltecken ska talet antecknas som heltal.

1

a) \ominus

	1
--	---

 ,

2	2	2
---	---	---

- 1 ,
- 2 ,
- 3 ,
- 4 ,
- 5 ,
- 6 ,
- 7 ,
- 8 ,
- 9 ,
- 0 ,

- Svarsblanketten läses optiskt. Bedömningen baseras på de val som är antecknade på svarsblanketten (ikryssade rutor), så endast ett skrivet svar är inte tillräckligt! Den optiska läsaren tolkar även de minsta anteckningarna som svar. På svarsblanketten får man inte anteckna något annat än anteckningar enligt instruktionerna. Om du vill ändra ditt svarsalternativ eller ta bort det, sudda ut det noggrant med suddgummi och sätt ett kryss i en annan ruta. Vid behov (t.ex. om du inte kan ändra ditt svar tydligt eller svarsblanketten skadas) kan du be om en ny svarsblankett av provövervakaren.
- **Inga andra anteckningar är tillåtna på svarsblanketten.**

- Skydda ditt provmaterial så att de andra sökandena som sitter nära dig inte kan se dina svar och anteckningar.
- Uppgifterna ger poäng först när antalet rätta svar i deluppgifterna är tillräckligt och överstiger en viss gissningssannolikhet.
- I en del av matematikuppgifterna kan det vara värt att förenkla talen så långt som möjligt innan du räknar ut svaret med räknemaskinen.
- Du kan anteckna dina svar på ett konceptpapper. Anteckningar som du skrivit på konceptpapper tas inte i beaktande vid bedömningen. Du har fått ett ark konceptpapper. Vid behov kan du be om ytterligare konceptpapper av provövervakaren.

Svarstid

Svarstiden går ut tre timmar från det att provet inleds. Du kan tidigast gå ut från skrivsalen efter 30 minuter från den angivna startpunkten (dvs. kl. 9.30).

Poängsättning

Det totala antalet råpoäng som uppgiftssvaren i urvalsprovet ger förvandlas till urvalsprovpoäng mellan 0,000 – 120,000 enligt följande:

- Av alla sökande som deltar i urvalsprovet inom urvalsprovssamarbetet får de som tillhör den bäst presterande 1 procenten 120,000 poäng som slutligt antal urvalsprovpoäng.
- Skalningsfaktorn beräknas genom att talet 120,000 divideras med råpoängantalet för den sökande bland den bäst presterande 1 procenten av sökandena som fått minst råpoäng.
- De övriga sökandenas slutliga antal urvalsprovpoäng beräknas genom att deras råpoängsantal multipliceras med skalningsfaktorn. Poängantalet avrundas till tre decimalers exakthet.

För att kunna bli beaktad i urvalet måste sökanden få godkänt i urvalsprovet. Gränsen för minimipoäng (förutsatt minimipoängantal i urvalsprovet) är hälften av de skalade maximipoängen (= 60 poäng).

Poängantalet för uppgifterna varierar i enlighet med uppgiftens svårighetsgrad. I vissa uppgifter kan svaret vara delvis rätt och då ges de helt rätta svaren större vikt än de delvis rätta svaren.

Deluppgifternas relativa viktning beror på provets slutpoäng. Eftersom det före provet inte är möjligt att veta hur den bäst presterande sökanden klarar sig i de olika deluppgifterna kan man inte ange varje deluppgifts exakta andel av slutpoängen. Andelarna är dock riktgivande och anger uppgifternas proportionella viktning i relation till de andra uppgifterna. Maximipoängen för uppgifterna i relation till hela provet är ungefär det följande:

- Uppgift 1. 13 %
- Uppgift 2. 30 %
- Uppgift 3. 30 %
- Uppgift 4. 22 %

När du lämnar in provet

- Innan du lämnar in provet, kontrollera att du har skrivit ditt namn och din personbeteckning på svarsblanketten samt kryssat för de rätta rutorna enligt siffrorna i din personbeteckning. Lämna in svarsblanketten även om du inte har svarat på alla uppgifter eller några uppgifter alls.
- Vid inlämning lägg svarsblanketten överst och lägg därefter material- och uppgiftshäftet, bilaga 1 och konceptpapperen. Kom även ihåg att lämna in räknemaskinen.
- I samband med inlämningen gör provövervakaren en anteckning i deltagarlistan att du deltagit i urvalsprovet och lämnat in svarsblanketten. Vid behov får du av provövervakaren ett separat intyg över att du har deltagit i provet.
- Om du önskar att ta med dig material- och uppgiftshäftet får du göra det efter att provövervakaren har kontrollerat din identitet och antecknat att du har deltagit i urvalsprovet och lämnat in svarsblanketten. Bilaga 1 till material- och uppgiftshäftet måste lämnas in, den får man inte ta med sig.

Lycka till i provet!

Uppgift 1

Svara på uppgift 1 utifrån förhandsmaterialet och materialet som delas ut vid provtillfället. Svara på deluppgift 1, punkterna A-F enligt instruktionerna. Även om allt material inte baseras på verklig forskning ska du utgå ifrån att det som står i materialet är sant. Deluppgifterna (A-F) i uppgift 1 är delvis kumulativa, det vill säga svaren för uppgifterna kan påverka varandra, och för uppgifterna som kommer efter kan man inte få maximipöäng om inte de tidigare punkterna är rätt.

Material till uppgift 1

Specifik läs- och skrivstörning, eller läs- och skrivsvårighet kallas även dyslexi. Mest kännetecknande för dyslexin är en svårighet att uppfatta och hantera information relaterade till språkljud. Detta framträder bland annat i form av långsamhet och benägenhet att göra fel vid läsning och skrivning. Konsekvensen av detta kan vara svårighet att förstå det lästa och minskad läsning vilket i sin tur kan leda till minskat ordförråd och minskade allmänna kunskaper. I denna uppgift utgår man från antagandet att exakt 10 % av befolkningen har dyslexi.

En forskare har utvecklat ett nytt lästest för kartläggning av läs- och skrivsvårigheter. Testet består av tjugo uppgifter där varje uppgift ger 0,5 poäng. För att kunna bedöma användbarheten i metoden har forskaren samlat ett material på 250 personer som består av två urval. I materialet har 125 personer (urval 1) inte konstaterats ha dyslexi enligt vissa kända och pålitliga kriterier. 125 personer (urval 2) har konstaterats ha dyslexi enligt kriterierna.

Forskaren lät alla 250 deltagare utföra det nya dyslexitestet och analyserade resultaten med analysverktyget ROC (Receiver Operating Characteristic). Forskaren klassificerade materialet utifrån resultaten genom att som klassificeringsgräns använda den bästa gränspunkten i ROC-analysen. Resultatet av klassificeringen presenteras i tabell 1.

Tabell 1: Korstabell över antalet personer som utifrån testresultatet indelats i dyslexi- och icke dyslexigrupper, och antalet som klassats i motsvarande grupper utifrån kriterierna. Tabellraderna visar klassificering enligt resultatet i det nya dyslexitestet och kolumnerna visar testpersonernas rätta dyslexiklass enligt kriterierna. Alla tabellens siffror är frekvenser, det vill säga numerärer.

		Kriterierna		Totalt
		Dyslexi	Icke dyslexi	
Test- resultat	Dyslexi	105	30	135
	Icke dyslexi	20	95	115
Totalt		125	125	250

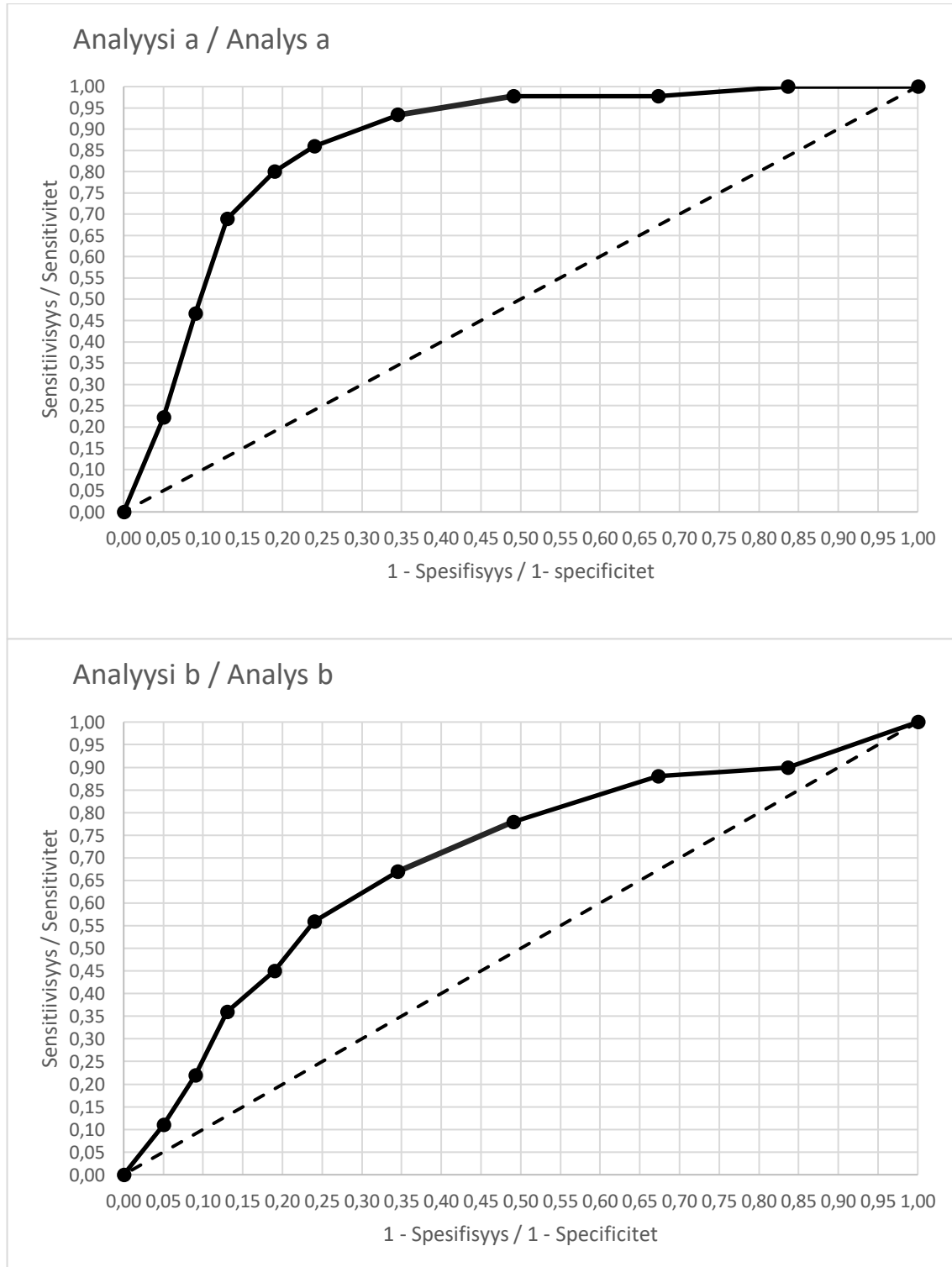
Uppgift 1. Din uppgift är att räkna ut de angivna värdena för dyslexitestet som beskrivs i materialet för uppgift 1.

Räkna utifrån materialet och anteckna på svarsblankett 1 på punkterna A-E det numeriska värdet av de statistiska måtten. Sätt även ett kryss på den optiska svarsdelen i rutorna som motsvarar det numeriska värdet. Om du inte alls har svarat på deluppgiften, tolkas svaret som felaktigt. I bilagan presenteras formler som kan vara till hjälp i detta.

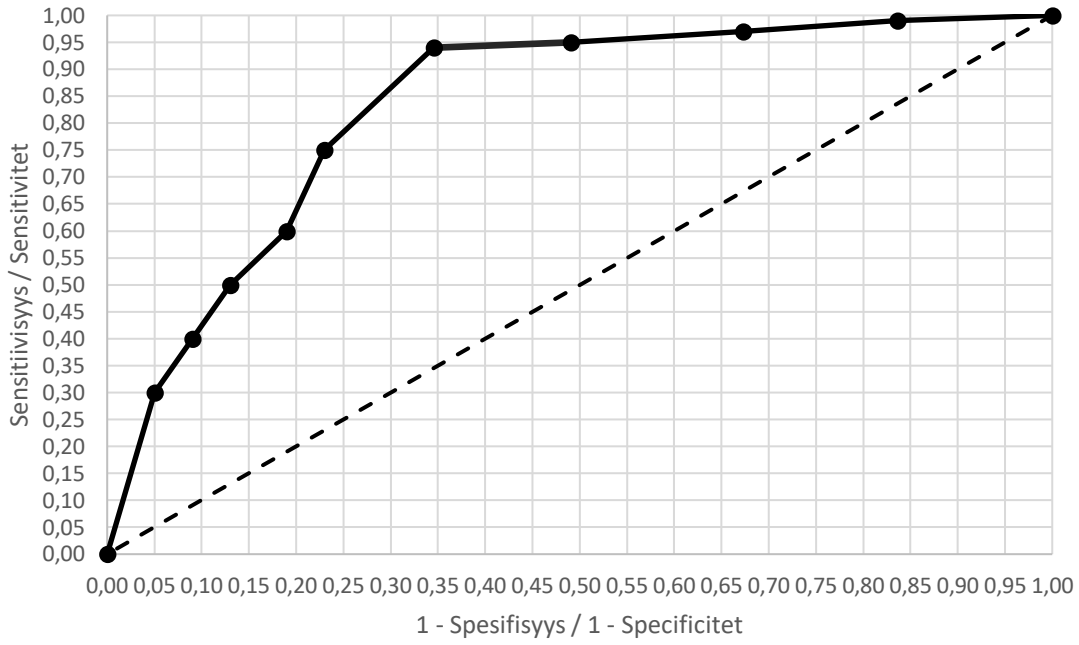
- Testets sensitivitet
- Testets specificitet
- Youdens index (Youden Index)
- Positivt prediktivt värde (positive predicted value), det vill säga sannolikheten att personen i verkligheten har dyslexi när denna utifrån det nya dyslexitestet klassificerats ha dyslexi.

- e) Negativt prediktivt värde (negative predicted value), det vill säga sannolikheten att personen i verkligheten inte har dyslexi när denna utifrån det nya dyslexitestet inte klassificerats ha dyslexi.
- f) Anmärka på svarsblankett 1 vilka av ROC-kurvorna i bild 1 (sidorna 7 och 8) kan ha sitt ursprung i materialet som presenteras i tabell 1.

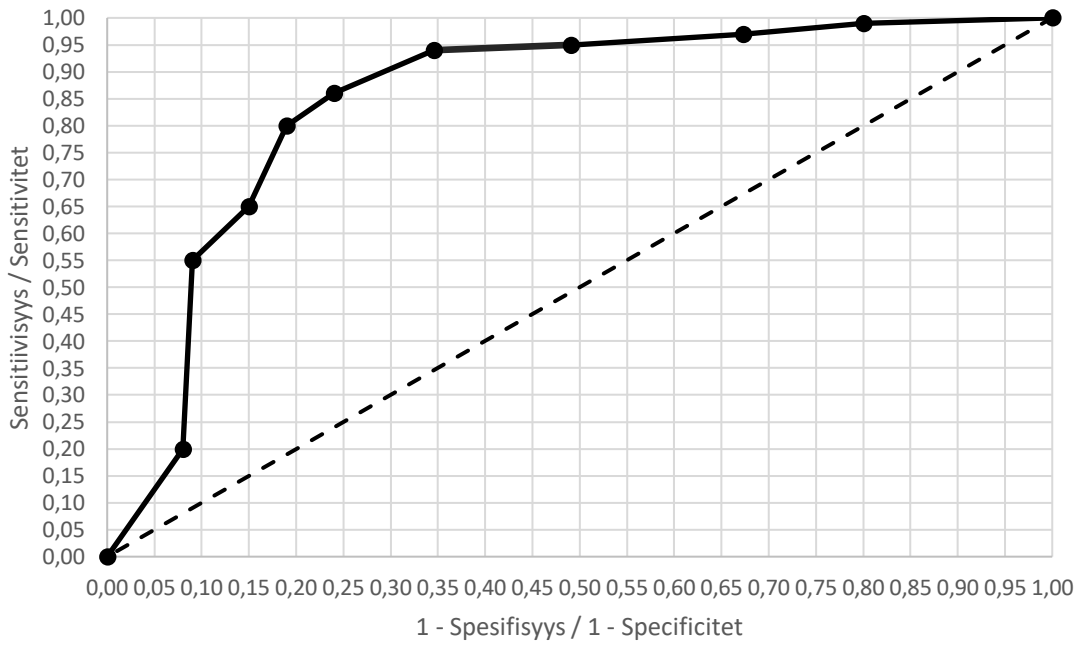
Bild 1: Resultatet av fyra olika ROC-analyser (bilderna fortsätter på sidan 8).

Analyyysi c / Analys c

Analyyysi d / Analys d

Uppgift 2

Svara på uppgift 2 utifrån förhandsmaterialet. Kryssa för de rutorna på svarsblankett 1 som motsvarar dina svarsalternativ. Deluppgifterna 2.1–2.20 innehåller fyra påståenden. Svarsalternativen är A, B, C och D. På svarsblanketten står deluppgifterna på raderna och de olika svarsalternativen i kolumnerna.

Din uppgift är att svara på vilka påståenden som enligt dig är de rätta. I varje deluppgift kan 1–4 påståenden vara rätta. I deluppgifterna ska du hitta alla och endast alla rätta svarsalternativ för att få maximala poäng. Med ett fel avses ett val av ett felaktigt alternativ eller ett uteblivet val av rätt alternativ. Ett fel (val av ett felaktigt alternativ eller ett uteblivet val av rätt alternativ) leder till lägre poängantal än antalet maximipoäng men leder inte automatiskt till noll poäng i alla deluppgifter. Om du inte alls svarat på deluppgiften, tolkas svaret som felaktigt.

Anteckna svaren på svarsblanketten genom att kryssa för 1–4 svarsalternativ A–D på respektive rad 2.1-2.20.

Uppgift 2.1

Enligt inledningen i den vetenskapliga artikeln av Harris m.fl. (2019; *Neuropsychological differentiation of progressive aphasic disorders*)...

- A) ...förekommer det hos patienter med nfvPPA ofta likadana drag som hos patienter med lvPPA.
- B) ...anses talapraxi hos nfvPPA-patienter vara ett kärnsymptom men apraxi förknippad med extremiteter har inte observerats hos dessa patienter.
- C) ... kan nfvPPA-patienter prestera svagt på arbetsminnesuppgifter som kräver språklig bearbetning vilket beror på problem med fonologiskt processande.
- D) ...kan det hos nfvPPA-patienter förekomma liknande beteendeförändringar som vid beteendevarianten av frontotemporal degeneration.

Uppgift 2.2

I studien av Harris m.fl. (2019) deltog...

- A) ...nfvPPA-, lvPPA- och SD-patienter eftersom ett av studiens mål var att identifiera de språkliga bedömningsuppgifterna med vars hjälp man kan skilja de olika patientgrupperna från varandra.
- B) ...AD-patienter trots att det inte finns någon kunskap om skillnader mellan symtombilderna vid lvPPA och AD.
- C) ...nfvPPA-patienter som i bakgrunden även hade en annan huvudskada.
- D) ...personer vars diagnos inte med tillräcklig exakthet ansågs uppfylla kriterierna för en svPPA-grupp varför en av de undersökta grupperna benämndes SD-gruppen.

Uppgift 2.3

I Harris m.fl. (2019) forskningsresultat konstaterades att...

- A) ...lvPPA- och nfvPPA-patienterna klarade sig sämre i flera uppgifter relaterade till arbetsminne, tal och språk än de friska kontrollerna, men SD-patienterna skilde sig mindre från de friska kontrollerna än de andra grupperna.
- B) ...alla patientgrupper hade svårigheter med benämningssuppgiften men antalet poäng för benämningssuppgiften räckte inte ensamt för att skilja patientgrupperna från varandra.
- C) ...nfvPPA-patienterna klarade sig sämre än övriga patientgrupper vad gäller uppgiften med berättande talproduktion.
- D) ... beteendeförändringar observerades i störst utsträckning i SD-gruppen, som avvek från övriga grupper till exempel genom ett uppreparande beteende och rutiner.

Uppgift 2.4

Enligt diskussionen i artikeln av Harris m.fl. (2019)...

- A) ...är ett av studiens huvudsakliga fynd att man utgående från språkliga delområden kan skilja de olika varianterna av progressiv afasi från varandra.
- B) ...kan nfvPPA-patienter klara en grammatikuppgift där man ska ordna fem ord i grammatiskt rätt ordning sämre än övriga grupper även om man underlättar uppgiften genom att målmeningen uttalas högt.
- C) ...avgör läget för atrofin i höger eller vänster temporallob ifall SD-patienternas beteendeprofil skiljer sig från varandra.
- D) ...begränsas användningen av ett enskilt test eventuellt av svag sensitivitet och specificitet på grund av att testet är för lätt eller av att det även finns andra orsaker som påverkar testprestationen utöver det vad testet egentligen mäter.

Uppgift 2.5.

Den centrala forskningsfrågan i Hyvönen med kollegers studie karakteriseras av:

- A) Individuella skillnader i de processer som beskrivs i teorierna om återhämtning av uppmärksamhet (ART) och återhämtning från stress (SRT) ger upphov till sambandet mellan frekvensen av naturvistelse och mångfalden (heterogeniteten) i naturfriluftaktiviteter.
- B) Processerna som beskrivs i teorierna om återhämtning av uppmärksamhet (ART) och återhämtning från stress (SRT) kan vara förmedlande mekanismer genom vilka naturexponering ger upphov till välbefinnande i arbetet.
- C) Välbefinnande i arbetet kan genom naturvistelsens frekvens påverka mångfalden (heterogeniteten) av profiler av naturfriluftaktiviteter.
- D) Sambandet mellan hur ofta man vistas i naturen och profilerna av naturfriluftaktiviteternas mångfald (heterogenitet) kan uppstå genom lågt eller högt självrapporterat välbefinnande i arbetet.

Uppgift 2.6

Enligt Hyvönen med kollegers forskningsresultat...

A) ...hade högre energi i arbetet och hängivenhet till arbetet ett samband med att man vistas mycket i naturen i sitt arbete och att man på sin fritid lever mer friluftsliv i naturen än genomsnittet med endast några aktiviteter, samt med att man lever mer friluftsliv i naturen på fritiden än genomsnittet i många aktiviteter förenat med att man vistas mindre i naturen i sitt arbete. I den förstnämnda profilen av friluftsliv i naturen fanns många med oregelbunden dagarbetstid och i den senare sådana som hade ett regelbundet dagarbete.

B) ... hade mindre cynism i arbetet ett samband endast med en stor mängd naturvistelse i arbetet och större mängd friluftsliv i naturen på fritiden än genomsnittet i endast några aktiviteter. Den ovannämnda profilen av friluftsliv i naturen skilde sig signifikant gällande cynism från dem som hade en mindre mängd naturvistelse på vintrarna och somrarna. Till gruppen som hade en mindre mängd friluftsliv i naturen hörde en stor del män och sådana som hade längst avstånd hemifrån till naturområden.

C) ... hade mindre cynism i arbetet ett samband med en större mängd friluftsliv i naturen på fritiden än genomsnittet i flera aktiviteter förenad med en mindre mängd naturvistelse i arbetet än genomsnittet så att den ovannämnda profilen av friluftsliv i naturen innebar cykling, trädgårdsarbete och skidåkning.

D) ... hade större energi [i arbetet] och [arbets]hängivenhet ett samband med att man vistas mycket i naturen i arbetet och lever mera friluftsliv i naturen på fritiden än genomsnittet endast i några aktiviteter. Till denna grupp hörde s.k. manschettarbetare i regelbundet dagarbete. De centrala aktiviteterna i naturen var promenader, jogging samt promenader med husdjur. Resultatet gällde man hade kontrollerat för kön, ålder, utbildning och antalet barn.

Uppgift 2.7

Enligt Hyvönen med kollegers studie...

A) ...ansåg arbetstagare som tillhörde både gruppen som hade en större mängd friluftsliv i naturen på fritiden än genomsnittet i några aktiviteter och en stor mängd naturvistelse i arbetet, och gruppen som hade en större mängd friluftsliv i naturen på fritiden än genomsnittet i flera aktiviteter och en mindre mängd naturvistelse i arbetet än genomsnittet, att de var mera hängivna till arbetet än genomsnittet.

B) ... var en större hängivenhet till arbete den enda av arbetsengagemangets dimensioner som var högre hos personer med profilen som kännetecknas av en genomsnittlig mängd friluftsliv i naturen förenad med en genomsnittlig mängd naturvistelse i arbetet, än hos personer med profilen som kännetecknas av mindre friluftsliv i naturen på fritiden och mindre naturvistelse i arbetet än genomsnittet.

C) ... skilde sig grupperna som hade en större mängd friluftsliv i naturen på fritiden än genomsnittet men en mindre mängd naturvistelse i arbetet än genomsnittet signifikant i fråga om hängivenhet till arbete. Den ena av grupperna hade friluftsliv i naturen på fritiden i flera aktiviteter medan den andra gruppen hade friluftsliv i naturen på fritiden endast i några aktiviteter.

D) ... tog man vid bildandet av de olika grupperna av arbetstagare för naturvistelse, gällande friluftsliv i naturen på fritiden, i beaktande frekvensen av friluftsliv i naturen på somrarna och vintrarna och olika aktiviteter förknippade med friluftsliv i naturen. Gällande naturvistelse i arbetet togs i beaktande frekvensen av naturvistelse men inte de olika aktiviteterna förknippade med naturvistelse.

Uppgift 2.8

I Hyvönen med kollegers artikel användes latent profilanalys (LPA) som statistisk analysmetod. Syftet med användning av LPA i artikeln var...

- A) ...att studera korrelationen mellan naturvistelsens frekvens och friluftaktiviteterna hos latent d.v.s. dolda grupper.
- B) ...att identifiera latent d.v.s. dolda grupper utifrån naturvistelsens frekvens och friluftaktiviteterna.
- C) ...att testa medelvärdet mellan naturvistelsens frekvens och friluftaktiviteterna mellan de olika latent d.v.s. dolda grupperna.
- D) ...att identifiera latent d.v.s. dolda grupper på basis av intern korrelation mellan naturvistelsens frekvens och friluftaktiviteter.

Uppgift 2.9

Gällande apraxier stämmer det att...

- A) ...de kan vara en konsekvens av hjärncirkulationsstörningar och i samband med dem är skadan i vänstra hjärnhalvan en riskfaktor särskilt hos högerhänta personer.
- B) ...deras svårighetsgrad kan variera men svårighetsgraden vid den subakuta fasen påvisar ännu inte hur funktionsförmågan hos en patient med hjärncirkulationsstörning senare kan vara.
- C) ...de kan variera i fråga om de utöver hjärnbarken även når de djupare subkortikala strukturerna och detta har ett samband med apraxisymptomens svårighetsgrad.
- D) ...symptomen är förbryllande för patienten och svåra för patienten att beskriva, men medvetenheten om symptomen bevaras.

Uppgift 2.10

Gällande apraxityper stämmer det att...

- A) ...av extremitetsapraxier är ideationell apraxi vanligare i progressiva hjärnsjukdomar såsom i Alzheimers sjukdom än i plötsliga hjärnskador och kan visa sig till exempel som svårighet att beskriva hur ett visst föremål används.
- B) ...ideomotorisk apraxi yttrar sig som svårighet att genomföra en rörelse utifrån minnet och detta har samband med svårigheten att ändra minnesbilden till motorisk aktivitet styrd av sinnesinformation och observationer.
- C) ...syndrom som innebär svårighet att i blindo, med icke dominant hand, känna på ett föremål och benämna det, heter hjärnbalksapraxi.
- D) ...ideatorisk och ideomotorisk apraxi kan skiljas från förlamningsbaserad funktionsstörning på det sättet att det i dessa förekommer funktionssvårigheter i den extremitet där skadan finns i motsats till vid kinetisk apraxi.

Uppgift 2.11

I den neuropsykologiska bedömningen av apraxier...

- A) ...bedömer man inte inlärning av nya rörelseserier utan det är viktigt att utreda om patienten har svårigheter att utföra de tidigare inlärd funktionerna antingen utifrån en given mall eller efter verbal uppmaning, eller båda.
- B) ...utesluter man svårigheterna med att komma ihåg och förstå instruktioner samt funktionsstörningar som beror endast på sensoriska och motoriska svårigheter.
- C) ...om patienten verbalt uppmanats att ta tag i hammaren och om denna gör det på ett felaktigt sätt visar det på ideomotorisk störning.
- D) ...visar upprepade prestationsfel i spatial noggrannhet eller i prestationsrytm i rörelseserien på ideomotorisk störning, men överflödigt famlande är alltid tecken på motorisk rörelsestörning.

Uppgift 2.12

Gällande viljestyrda rörelsers neuroanatomiska stämmer det att...

- A) ... vad gäller putamen, ansvarar dess mittersta och bakre delar för produktion av automatiska rörelseserier och kontakter mellan dess främre delar och övriga hjärnområden för produktion av komplicerade rörelseserier som kräver noggrannhet.
- B) ...ansvaret för viljestyrda komplexa rörelser som inte är automatiserade eller överlärd utan kräver uppmärksamhet och arbetsminne ligger hos hjärnans prefrontala områden.
- C) ... processande av information gällande handens placering och hållning kräver samtidig aktivering av nervbanorna mellan parietal- och pannlober.
- D) ...sensomotorisk information gällande användning av föremål lokaliseras till tinninglobens främre delar av där man upptäckt skador hos patienter som har ideationell apraxi.

Uppgift 2.13

Enligt artikeln av Puolakanaho, Kiuru och Lappalainen (2019) förekommer hos skolungdomar både psykisk ohälsa och inlärningssvårigheter. Om sambandet mellan dessa vet man att...

- A) ...psykisk ohälsa och inlärningssvårigheter överlappar hos 13 % av ungdomarna.
- B) ...inlärningssvårigheterna försvagar inlärningsmotivationen, ökar negativa känslor förknippade med inlärning och har ett samband med ökade psykiska symptom.
- C) ...problem med skolgång och psykiska symptom ofta leder även till undvikandebeteende vilket ökar de upplevda problemen såsom försummelse av skolarbete och tillgripande av ersättningsaktiviteter.
- D) ...de vanligaste psykiska symptomen hos unga är ångest- och depressionssymptom, uppmärksamhetssvårigheter, läs- och skrivsvårigheter och matematiska svårigheter.

Uppgift 2.14

Enligt artikeln av Puolakanaho, Kiuru och Lappalainen (2019)...

- A) ...är acceptance and commitment therapy (ACT) en metod inom kognitiv beteendeterapi.
- B) ... är medvetenheten om betydelsen av tankar och känslor viktigt inom ACT.
- C) ...betonas det inom ACT hur tänkande och känslor har ett samband med konkreta handlingar.
- D) ...är grunden för ACT relationsinramningsteorin enligt vilken människosinnet har en inlärd förmåga förknippad med språk och kognitiva processer att associera företeelser och bedöma relationerna mellan processer.

Uppgift 2.15

Inom ACT strävar man efter att utveckla den psykologiska flexibiliteten. Den psykologiska flexibiliteten betyder bland annat...

- A) ...minskning av psykiska symptom och ökning av välmående.
- B) ...förmåga att vara medveten om och acceptera inre mentala skeenden.
- C) ...närvaro i nuet utan påverkan av händelser i det förflutna och i framtiden.
- D) ...identifiering av viktiga värderingar i ens liv och bedömning av följderna av sina val gjorda i överensstämmelse med värderingarna.

Uppgift 2.16

Vid ACT-interventionen strävar man efter att förstärka sex grundläggande kärnfärdigheter som påverkar den psykologiska flexibiliteten. I dessa färdigheter ingår...

- A) ...medvetenhet om beteendet: att observera hur observationen av egna beteendemönster och problemlösningsmetoder fungerar.
- B) ...perspektivtagande: förmåga att vara medveten om en balanserad och övergripande synvinkel i beteende och känslor.
- C) ...acceptans: vilja att acceptera alla slags, även icke önskvärda, känslors närvaro som en del av livet enligt personliga värderingar.
- D) ...försvagande av tankarnas påverkan: ökning av diffusionsförmåga, det vill säga förmåga att skilja tankar, känslor och förmågelser från varandra.

Uppgift 2.17

Man bör koppla ihop ACT-interventionsövningar med de ungas egna intressen eftersom...

- A) ...att koppla ihop intressen med interventionen kan stödja den ungas motivation att öva sin förmåga till välmående och få dem att bli en vanlig del av vardagen.
- B) ...detta skapar möjlighet att öva medvetenheten om sina erfarenheter, sin acceptans och att skapa avstånd till sina tankar.
- C) ...övningar förknippade med intressen ger möjlighet att eftersträva något som är viktigt och värdefullt för en själv samt utföra handlingar enligt sina egna värderingar.
- D) ...hopkoplandet blir ekonomiskt förmånligare för familjer och därmed möjliggör intervention för dem som har låg socioekonomisk position.

Uppgift 2.18

Enligt artikeln av Puolakanaho, Kiuru och Lappalainen (2019) kan övningar i att fjärma sig från tankar och övningar i jaguppfattning...

- A) ...stödja en friskare uppfattning om en själv samt hjälpa till att bättre hantera omgivningens krav och förväntningar.
- B) ...hjälpa ungdomar att bättre uppfatta framtida intressen och arbeta mot dem.
- C) ...hjälpa att klargöra det som är viktigt för en och hjälpa att välja sin egen väg.
- D) ...ge stöd att skapa klarhet i motstridiga krav från omgivningen och att skapa förväntningar i förhållande till omgivningen.

Uppgift 2.19

Enligt artikeln av Puolakanaho, Kiuru och Lappalainen (2019) vet man om ACT-interventioners effektivitet i att lindra de ungas psykiska symptom att...

- A) ...interventioner framgångsrikt har använts i behandling av de ungas stresstörningar och beteendeproblem, i inläring av beteendereglering och mildrande av bakgrundsfaktorer för de ungas inläringssvårigheter.
- B) ...när man bedömde psykologisk flexibilitet med enkäter som mätte de ungas undvikandebeteende och förmåga till medveten närvaro var huvudresultatet att man med interventioner kan minska de ungas psykiska symptom och öka deras livskvalitet, även om resultaten var något osäkra.
- C) ...många studier är förknippade med olika metodologiska problem såsom ringa urval, randomiserad design, användning av kontrollgrupper och brist på alternativa behandlingar.
- D) ...i en intervention gällande förmågan till medveten närvaro, där över 500 unga deltog, hade deltagandeaktiviteten vid uppföljningen ett samband med ökat välmående, ökad aktivitetsnivå och social kompetens.

Uppgift 2.20

I artikeln av Puolakanaho, Kiuru och Lappalainen (2019) står att programmet Nuorten KOMPASSI...

- a) ...består av fem etapper som innefattar korta spelliknande uppgifter.
- b) ...enligt studier stödjer de ungas välmående, minskar psykiska symptom och förstärker kärnförmågorna.
- c) ...lämpar sig särskilt för unga som har en hög stresstoleransförmåga.
- d) ...lämpar sig att användas endast utanför skolarbetet.

Uppgift 3

Svara på uppgift 3 utifrån förhandsmaterialet och artikeln som delas ut vid provtillfället (bilaga 1 till material- och uppgiftshäftet: *Swan, K., Hopper, M., Wenke, R., Jackson, C., Till, T., & Conway, E. (2018). Speech-Language Pathologist Interventions for Communication in Moderate-Severe Dementia: A Systematic Review. American journal of speech-language pathology, 27(2), 836–852. https://doi.org/10.1044/2017_AJSLP-17-0043*). I en del av uppgifterna krävs även kombinerad av fakta från flera material.

Sätt ett kryss i de rutor som motsvarar dina svarsalternativ på svarsblankett 1. Vid deluppgifterna 3.1–3.15 hittar du fem svarsalternativ A, B, C, D och E. På svarsblanketten står deluppgifterna på raderna och de olika svarsalternativen i kolumnerna.

Vid varje deluppgift är 1–5 svarsalternativ rätt. Din uppgift är att svara vilka svarsalternativ / påståenden är rätta enligt dig. Vid varje deluppgift ska du hitta alla och endast alla rätta svarsalternativ för att få maximala poäng. Med ett fel avses ett felvalt alternativ eller att inte välja rätt alternativ. Ett fel (ett felvalt alternativ eller att inte välja rätt alternativ) leder till lägre poängantal än antalet maximipoäng men leder inte till noll poäng. Om du inte har svarat alls på deluppgiften, tolkas svaret som felaktigt.

Anteckna svaren på svarsblanketten genom att kryssa för 1–5 svarsalternativ A–E på respektive rad 3.1-3.15.

Uppgift 3.1

Enligt artikeln av Swan m.fl. (2018) kan minnessjuka personers (PWD) försvagade kommunikationsförmåga leda till...

- A) ...att den minnessjuka personen drar sig undan vid kommunikationssituationer.
- B) ...att kvaliteten på relationen mellan närstående och minnessjuka personen ändras.
- C) ...att inlärningsförmågan hos den minnessjuka personen försvagas.
- D) ...att talterapijänster i framtiden inte räcker till.
- E) ...aggressivitet och frustration hos den minnessjuka personen.

Uppgift 3.2

Enligt artikeln av Swan m.fl. (2018) anlitas talterapijänster vid demensbehandling alldeles för litet eftersom...

- A) ...talterapi ger nytta endast vid en viss fas av demenssjukdomen.
- B) ...demenssjukdomen inte kan botas med några som helst metoder.
- C) ...talterapeuterna behöver mer stöd för att kunna ta i bruk evidensbaserade rehabiliteringsmetoder.
- D) ...enligt talterapeuterna värdesätter andra yrkesgrupper oftast inte effekten av talterapeutiska interventioner för kommunikation.
- E) ...man inom talterapiansikten inte erkänner talterapeutens roll i rehabilitering av minnessjuka personer.

Uppgift 3.3

Enligt översiktsartikeln av Swan m.fl. (2018)...

- A) ...valdes till översikten endast de studier där patienternas diagnostiska kriterier var tydligt presenterade.
- B) ...godkändes till översikten fallstudier.
- C) ...valdes till översikten studier som hade gemensamt att alla patienter hade samma demenssjukdom.
- D) ...den metodologiska kvaliteten i en av studierna som valdes till översikten fick högsta möjliga kvalitetspoäng granskat med metoden som användes i artikeln.
- E) ...handlar studierna i översikten endast om terapimetoder där talterapeuten och patienten i terapituationen är på tu man hand.

Uppgift 3.4

Bland försökspersoner som valdes till studien av Swan m.fl. (2018) kan vara...

- A) ...87-åriga Gilbert som har Alzheimers sjukdom och vars MMSE-poängantal inte är känt under studiens gång. Gilbert bor i ett vårdboende och deltar i de veckovisa gruppaktiviteterna som är en del av vårdboendets verksamhet.
- B) ...90-åriga John vars sannolika Alzheimer-diagnos baserar sig på ADRDA-NINCDS:s diagnostiska kriterier.
- C) ...78-åriga Michelle som har vaskulär demens och bakgrunden till hennes minnessjukdom är flera mindre hjärninfarkter.
- D) ...76-åriga Wayne som fick hjärnblödning vid 60 års ålder och diagnosen Alzheimers sjukdom vid 68 års ålder.
- E) ...65-åriga Jane vars Alzheimers sjukdom har snabbt avancerat till en svår fas.

Uppgift 3.5

Bland artiklar som valdes till översiktsartikeln av Swan m.fl. (2018) skulle följande artiklar kunna lämpa sig...

- A) ...en randomiserad klinisk prövning (randomized controlled trial, RCT) där 100 personer, som insjuknat i demens, deltar i kognitiv stimuleringsterapi.
- B) ...en studie där man undersökt effekterna av individuell talterapi gällande motorik i ansiktet hos minnessjuka personer.
- C) ...en studie där man jämfört kommunikationsrehabilitering i grupp hos personer som insjuknat i lindrig demens och svår demens. Resultaten av kommunikationsgrupperna är rapporterade för sig.
- D) ...en studie där man studerat kommunikationsrehabilitering hos minnessjuka personer genomförd av psykologer som använt minnesterapimetod.
- E) ...en studie där målet är att minska begränsningar av minnessjuka personers deltagande i kommunikation genom att instruera de minnessjuka personers närstående. Talterapeuten som ger instruktioner träffar inte alla de minnessjuka personerna utan endast deras anhöriga.

Uppgift 3.6

Utifrån artikeln av Swan m.fl. (2018) stämmer det att...

- A) ...effektiviteten av rehabilitering studerades i alla studier som valdes till översikten genom att mäta livskvaliteten.
- B) ...ett av målen i kognitiv stimuleringsterapi som genomförs i grupp är att främja socialisationen.
- C) ...varaktigheten i kommunikationsrehabiliteringens effektivitet studerades inte alls i de studier som hade valts till denna översikt.
- D) ...rehabiliteringen genomfördes i olika miljöer, till exempel hemma, på sjukhus eller på vårdhem.
- E) ...enligt studien är fördelen i kommunikationsrehabilitering i grupp jämfört med individuell terapi att den erbjuder en naturlig diskussionsmiljö och är kostnadseffektiv.

Uppgift 3.7

Utifrån artikeln av Swan m.fl. (2018) stämmer det att...

- A) ...enligt forskarna som genomfört studien ska man i framtiden i samband med resultatrapporteringen, då man studerar demenssjuka personers kommunikationsgrupper, tänka på att de valda bedömningsmetoderna är känsliga för upptäckandet av förändringar.
- B) ...enligt forskarna som genomfört studien ska man vid planering av hälsotjänster ta i beaktande att man med rehabilitering kan åstadkomma betydande förändringar i kommunikationen hos minnessjuka personer.
- C) ...i översikten fanns inte två studier i vilka man använt samma rehabiliteringsmetod eller med samma metoder studerat effekterna av rehabiliteringen.
- D) ...det inte i alla studier som valdes till översikten kom fram positiva effekter av rehabiliteringen.
- E) ...enligt forskarna som genomförde studien har erhållandet av evidens gällande effekten av kommunikationsrehabiliteringen hos personer som har medelsvår eller svår demenssjukdom bara påbörjats.

Uppgift 3.8

Utifrån artikeln av Swan m.fl. (2018) stämmer det att...

- A) ...enligt studien kan man anta att de effektiva rehabiliteringsmetoderna som används i rehabilitering av personer med lindrig demens även lämpar sig för personer med svår demens.
- B) ...i två av studierna som valdes till översikten användes interventionstillvägagångssättet kognitiv rehabilitering med målet att de insjuknades närstående övar att använda alternativa och kompletterande kommunikationsmetoder (AAC).
- C) ...av de studier som valdes till översikten hör största delen till nivå 1–2 enligt klassificering av Robey och Schultz (1998), vilket betyder att de effektivaste rehabiliteringsmetoderna inriktade på minnessjuka personers kommunikation har kunnat klarläggas.
- D) ...i sin kommunikationsgrupp använde Tappen (2002) diskussionsunderlag som hade en personlig betydelse för gruppmedlemmarna.
- E) ...med hjälp av resultaten i översikten har man kunnat fastställa den optimala rehabiliteringsmetoden och antalet rehabiliteringsgångar vid kommunikationsrehabilitering av demenssjuka personer.

Uppgift 3.9

76-åriga Tracy har haft Alzheimers sjukdom i 6 år. Tracy bor hemma med sin make men hon får allt svårare att självständigt klara vardagen. Detta har gjort att hon känner sig allt mer illa till mods och hon har börjat dra sig undan vid kommunikationssituationer. Dessutom kan Tracy vid kommunikationssituationer endast uttrycka sig i tal endast genom enstaka fraser. Tracy kan inte samtala om barndom eller ungdom eftersom hon lätt får panik av minnena och börjar gråta ohejdat. Tracy uppsöker en läkarmottagning med stöd av maken. Läkaren skickar Tracy till talterapeut för bedömning vars mål är att utreda om Tracy kan dra nytta av rehabilitering av vardagens kommunikation.

Utifrån artikeln av Swan m.fl. (2018) stämmer det att...

- A) ...Tracys livskvalitet troligen inte skulle förbättras även om direkt kommunikationsrehabilitering förbättrade Tracys kommunikationsförmåga.
- B) ...Tracy skulle utifrån sina bakgrundsfakta kunna höra till försökspersonsgruppen i Frattals (2004) studie.
- C) ...Tracy skulle kunna dra nytta av alternativa och kompletterande kommunikationsmetoder (AAC) som en del av rehabiliteringen.
- D) ...den av Okumura m.fl. (2008) beskrivna rehabiliteringsmetoden är lämplig i Tracys situation.
- E) ...Tracys eventuella förbättrade resultat i språkliga tester efter rehabiliteringen inte garanterar en förbättring av hennes kommunikationsförmåga i vardagen.

Uppgift 3.10

Bedöm de forskningsetiska principerna i studien av Levy m.fl. (2020) utifrån materialet från Forskningsetiska delegationen.

Utifrån artikeln av Levy m.fl. (2020) stämmer det att...

- A) ...i artikeln nämns att studien förorsakar endast mindre risker eller skador för personer som deltar i rehabiliteringen.
- B) ...personer som deltog i studien ombads ge ett informerat samtycke.
- C) ...en del av dem som deltog i rehabiliteringsstudien avbröt sitt deltagande och det påverkade inte deras behandling negativt.
- D) ...vid studien informerades personerna i rehabilitering om vilken grupp de tillhörde och vilka resultat man förväntar sig av denna grupp.
- E) ...i studien nämns att alla som deltog i de tre experimentgrupperna fick rehabilitering.

Uppgift 3.11

I artikeln av Levy m.fl. (2020) bedömdes...

- A) ...hur tiden som gått sedan fastställandet av diagnosen påverkar hur effektiv den intensiva rehabiliteringen är.
- B) ...hur en positiv återkoppling till försökspersonen påverkar effekten av rehabiliteringen.
- C) ...hur rehabiliteringen påverkar tydligheten i talproduktionen i andra situationer än i terapisituationen.
- D) ...hur bra rehabiliteraren kan bedöma effekten av terapin utifrån ett talprov.
- E) ...hur rehabiliterarens sätt att styra de överenskomna övningarna påverkade effekten av rehabiliteringen.

Uppgift 3.12

Utifrån artikeln av Levy m.fl. (2020) stämmer det att...

- A) ...terapeuterna som gav rehabilitering valde de talprov enligt vilka effekten av rehabiliteringen bedömdes.
- B) ...av det ursprungliga urvalet uteslöts deltagare eftersom de hade en avvikelse på stämbanden diagnostiserad av en specialiserad läkare.
- C) ...en tiondedel av de bedömda talproven upprepades för att kunna bedöma hur pålitliga bedömningarna var.
- D) ...en tiondedel av de bedömare som bedömde rehabiliteringens effektivitet inte hade tillräckligt bra hörsel för att kunna fungera som bedömare.
- E) ...alla neurotypiska bedömare som hade anmält sig till studien godkändes som bedömare.

Uppgift 3.13

Marknadschefen Markku (64 år) fick diagnosen Parkinsons sjukdom för fem år sedan. För närvarande är han på nivå III på Hoehn & Yahr-skalan. Till följd av sjukdomen är det en utmaning för Markku att uttrycka sig muntligt. Närstående berättar ofta att det är svårt att förstå Markkus tal särskilt i situationer med bakgrundsbrus. Markku blir ofta frustrerad av att de närstående inte förstår honom och han har börjat undvika samtalssituationer. Förra året fick Markku en kort intensiv period artikulationsterapi. Enligt en nyligen utförd psykologbedömning får Markku vid MMSE-bedömningen 28/30 poäng vilket inte tyder på demens. Talterapeuten bedömer att Markku har en medelsvår röstrubbning och medelsvår svårighet i talproduktion.

Utifrån artikeln av Levys m.fl. (2020) och Forskningsetiska delegationens material stämmer det att...

- A) ...Markku skulle kunna ha varit en av försökspersonerna i studien av Levy m.fl. (2020) om studien hade genomförts i Finland.
- B) ...svårigheterna med Markkus talproduktion kommer att bli värre om inte rehabiliteringen påbörjas.
- C) ...för att bromsa förvärrandet av Markkus svårigheter med talproduktionen är det värt att han påbörjar röstterapi LSVT LOUD®.
- D) ... för att bromsa förvärrandet av Markkus svårigheter med talproduktionen är det inte värt att han påbörjar artikulationsterapi LSVT ARTIC™.
- E) ...det skulle löna sig för Markku att göra röstövningar i situationer där det finns ett starkt bakgrundsbrus.

Uppgift 3.14.

Som forskningsfråga till artikeln av Levy m.fl. (2020) passar:

- A) Har intensiv behandling med fokus på röst (LSVT LOUD®) eller artikulation (LSVT ARTIC™) en effekt på livskvaliteten hos personer med Parkinsons sjukdom som lider av sekundär hypokinetisk dysartri?
- B) Har intensiv behandling med fokus på röst (LSVT LOUD®) eller artikulation (LSVT ARTIC™) har en effekt på förmåga att korrekt urskilja talljud hos personer med Parkinsons sjukdom?
- C) Har intensiv behandling med fokus på röst (LSVT LOUD®) eller artikulation (LSVT ARTIC™) har, jämfört med att inte få någon behandling alls, en effekt på talets förståelighet hos personer med Parkinsons sjukdom?
- D) Har behandling med fokus på röst (LSVT LOUD®) eller artikulation (LSVT ARTIC™) en effekt på lyssnarens förmåga att korrekt transkribera talade ord i omgivningsbuller hos personer med Parkinsons sjukdom?
- E) Har intensiv behandling med fokus på röst (LSVT LOUD®) eller artikulation (LSVT ARTIC™) en effekt på talets förståelighet hos personer med Parkinsons sjukdom?

Uppgift 3.15

Utifrån artikeln av Levy m.fl. (2020) stämmer det att...

A) ..syftet med studien var att genom en kontrollerad randomiserad studiedesign undersöka effekten av intensiv behandling på talets förståelighet. Deltagarna med PS delades slumpmässigt in i tre grupper varav två var behandlingsgrupper med fokus på röst eller artikulation, och den tredje en kontrollgrupp som inte fick behandling. Blindade lyssnare bedömde förståeligheten av deltagarnas tal före och efter behandling. Resultaten visade att skillnaderna mellan grupperna före och efter behandling var statistiskt signifikant. Talets förståelighet hade inte ökat signifikant för dem som hade fått artikulationsbehandling.

B) Många personer med Parkinsons sjukdom (PS) får svårigheter med talets förståelighet vilket kan ha en negativ inverkan på livskvaliteten. Syftet med studien var att kartlägga talets förståelighet hos personer med PS genom att låta förblindade lyssnare transkribera talet hos personer med PS som slumpmässigt hade fått A) röstbehandling, B) artikulationsbehandling eller C) ingen behandling. Resultaten av studien visade att procenten korrekt transkriberade ord var störst för gruppen som hade fått röstbehandling. Talet var mest svårförståeligt hos dem som inte hade fått någon behandling.

C) 90 % av personer med Parkinsons sjukdom har svårförståeligt tal. I studien försökte man ta reda på ifall rehabilitering är effektivt för att talets förståelighet. Deltagarna med PS delades in i tre grupper: en röstterapi-grupp, en artikulationsgrupp och en icke-rehabiliteringsgrupp. Resultaten av studien visade att ju intensivare rehabiliteringen är desto större effekt hade den på förbättrandet av talets tydlighet. Speciellt med röstterapi erhöles positiva förändringar i talets tydlighet.

D) Till Parkinsons sjukdom hör svårigheter att producera tal. Syftet med studien var att ta reda på vilken typ av rehabilitering som har störst effekt på den bristande förmågan att producera tal. Deltagarna med PS delades in i tre grupper: en röstterapi-grupp, en artikulationsgrupp och en icke-rehabiliteringsgrupp. Resultaten av studien visade att både med röstterapi och med artikulationsterapi kunde man förlångsamma de progressiva förändringar som sjukdomen medför.

E) Det är ovanligt att det förekommer hypokinetisk dysarti som en del av sjukdomsbilden vid Parkinsons sjukdom. I studien försökte man ta reda på hurdan rehabilitering som har effekt på den bristande förmågan att producera tal. Deltagarna med PS delades in i tre grupper: en röstterapi-grupp, en artikulationsgrupp och en icke-rehabiliteringsgrupp. Resultaten av studien visade att både med röstterapi och med artikulationsterapi kunde man förlångsamma de progressiva förändringar som sjukdomen medför.

Uppgift 4

Material till uppgift 4 och preciserande exempel finns nedan.

Din uppgift är att ta ställning till vilken tilläggsinformation räcker utöver informationen som finns i inledningen till varje deluppgift (4.1–4.9) för att kunna svara på frågan exakt och entydigt.

Anteckna svaren på svarsblanketten genom att kryssa för ett av alternativen A–E på respektive rad 4.1–4.9. Om du inte har svarat på deluppgiften eller har svarat på deluppgiften med fler än ett alternativ, tolkas svaret som felaktigt.

Material till uppgift 4

I varje deluppgift (4.1–4.9) finns en fråga med fet stil. Dessutom kan det i deluppgiftens inledning finnas information förknippad med deluppgiften. Efter frågan anges två tilläggsuppgifter: (1) och (2). Din uppgift är att vid varje deluppgift bedöma vilken tilläggsuppgift utöver informationen som finns i inledningen till deluppgiften räcker för att kunna svara på frågan exakt och entydigt (se exempel 1 och 2 nedan).

Svarsalternativen är presenterade enligt följande tabell:

Svarsalternativ	Förklaring
A. (1), men inte (2)	<i>Tilläggsuppgift (1) räcker ensam för att svara på frågan. Tilläggsuppgift (2) räcker inte ensam för att svara på frågan och behövs inte nödvändigtvis utöver tilläggsuppgift (1).</i>
B. (2), men inte (1)	<i>Tilläggsuppgift (2) räcker ensam för att svara på frågan. Tilläggsuppgift (1) räcker inte ensam för att svara på frågan och behövs inte nödvändigtvis utöver tilläggsuppgift (2).</i>
C. (1) och (2) tillsammans	<i>Ingendera av tilläggsuppgifterna räcker ensam men båda tilläggsuppgifterna tillsammans räcker för att svara på frågan.</i>
D. (1) eller (2) var för sig	<i>Vardera tilläggsuppgift räcker ensam för att svara på frågan.</i>
E. ingetdera	<i>Inte ens tilläggsuppgifterna tillsammans räcker för att kunna svara på frågan.</i>

Exempel 1.

Lauri, Matti och Niilo är av olika längd.

Vem är längst, Lauri eller Matti?

(1) Niilo är längre än Matti.

(2) Lauri är längre än Niilo.

Tillräcklig information för att kunna svara på frågan innehåller

- A. (1) men inte (2)
- B. (2) men inte (1)
- C. (1) och (2) tillsammans
- D. (1) eller (2) var för sig
- E. ingetdera

- Om endast tilläggsuppgift 1) gäller kan Lauri vara längre eller kortare än Niilo men han kan även vara kortare eller längre än Matti.

- Om endast tilläggsuppgift 2) gäller kan Matti vara längre eller kortare än Niilo men han kan även vara kortare eller längre än Lauri.

- Tillsammans ger meningarna 1) och 2) information enligt vilken personerna kan rangordnas: Lauri är längre än Niilo som i sin tur är längre än Matti.

- Rätt svarsalternativ i uppgiften är således C. (1) och (2) tillsammans.

Exempel 2.

I parken finns 20 djur, både hundar och katter.

Hur många katter finns det i parken?

(1) Det finns fler katter än hundar. Antalet hundar är jämnt.

(2) Om det fanns 9 katter färre i parken, så skulle det finnas fler hundar än katter.

Tillräcklig information för att kunna svara på frågan innehåller

- A. (1) men inte (2)
- B. (2) men inte (1)
- C. (1) och (2) tillsammans
- D. (1) eller (2) var för sig
- E. ingetdera

- Ingenting av tilläggsuppgifterna räcker ensam.

- Om hänsyn tas till båda tilläggsuppgifterna så är antalet katter antingen 12 eller 14. Detta är inte ett exakt och entydigt svar så rätt svarsalternativ är E. ingetdera.

Uppgift 4.1.

Fyra bebisar, Raimo, Iida, Miina och Antti är födda samma år och samma månad med exakt tre dagars mellanrum. Iida är yngst av dem.

Hur många dagar gammal är var och en av dem?

(1) Raimo är lika gammal som Iida och Antti tillsammans.

(2) Miina är yngre än Raimo.

Tillräcklig information för att kunna svara på frågan innehåller

- A. (1) men inte (2)
- B. (2) men inte (1)
- C. (1) och (2) tillsammans
- D. (1) eller (2) var för sig
- E. ingetdera

Uppgift 4.2.

Sexton studerande i logopedi deltog i tentamen. Högsta vitsord i tentamen var 5 och lägsta vitsord med vilken man klarade tentamen var 1. Övriga möjliga vitsord var 2, 3 och 4. Mer än en fjärdedel av studerandena fick högsta vitsord i tentamen. Vitsordet 2 gavs två gånger så ofta som vitsordet 4. Ett av vitsorden med vilket man klarade tentamen fick endast en studerande.

Hur många studerande klarade tentamen?

(1) Tentamen betygsattes lika ofta med vitsordet 2 som med vitsordet 3.

(2) Tentamen betygsattes minst tre gånger med vitsordet 2.

Tillräcklig information för att kunna svara på frågan innehåller

- A. (1) men inte (2)
- B. (2) men inte (1)
- C. (1) och (2) tillsammans
- D. (1) eller (2) var för sig
- E. ingetdera

Uppgift 4.3.

I studien deltog sammanlagt 64 personer, kvinnor och män. En del av deltagarna arbetade på sjukhus och en del på vårdcentral. Av männen arbetade hälften på sjukhus.

Hur många kvinnor arbetade på sjukhus?

- (1) I studien deltog lika många kvinnor som män. 36 personer arbetade på vårdcentral.
(2) Bland dem som inte arbetade på sjukhus fanns 4 kvinnor fler än män. Bland kvinnorna fanns 8 personer färre av sådana som arbetade på sjukhus än som arbetade på vårdcentralen.

Tillräcklig information för att kunna svara på frågan innehåller

- A. (1) men inte (2)
- B. (2) men inte (1)
- C. (1) och (2) tillsammans
- D. (1) eller (2) var för sig
- E. ingetdera

Uppgift 4.4.

Bland studerande på första årskurs i logopedi fanns endast studerande födda 1996 och 1999, kvinnor och män. Om en av dem som var födda 1996 hade fötts 1999 skulle det ha funnits lika många studenter födda båda åren.

Hur många studerande fanns på första årskursen i logopedi?

- (1) Om inte en, utan två studerande födda 1996 hade fötts 1999 skulle antalen studenter enligt födelseåret byta plats med varandra.
(2) Om en av studerandena född 1999 hade fötts 1996 skulle två tredjedelar av studenterna vara födda år 1996.

Tillräcklig information för att kunna svara på frågan innehåller

- A. (1) men inte (2)
- B. (2) men inte (1)
- C. (1) och (2) tillsammans
- D. (1) eller (2) var för sig
- E. ingetdera

Uppgift 4.5.

På höstterminen hade en studerande föreläsningar i tre läroämnen: logopedi, psykologi och fonetik. Föreläsningarna varade antingen en timme eller två timmar. Hälften av föreläsningarna i logopedi varade i två timmar och en fjärdedel av föreläsningarna i psykologi varade en timme.

Hur många föreläsningar i logopedi, psykologi och fonetik hade den studerande totalt på höstterminen?

(1) Studeranden hade 56 timmar fler föreläsningar i logopedi än föreläsningar i fonetik samt fem gånger antalet föreläsningar i fonetik. Av föreläsningar i fonetik varade 10 % en timme.

(2) Av studerandens totala antal föreläsningar var 50 % i logopedi.

Tillräcklig information för att kunna svara på frågan innehåller

- A. (1) men inte (2)
- B. (2) men inte (1)
- C. (1) och (2) tillsammans
- D. (1) eller (2) var för sig
- E. ingetdera

Uppgift 4.6.

Vid en viss tidpunkt efter 15 matcher leder FC Inter Åbo fotbollens Tipsliga. FC Inter Åbo har då samlat in 41 poäng. Laget har gjort 29 mål och släppt in 14 mål. När laget vinner får det tre poäng och av en oavgjord match en poäng. Förlust ger inga poäng.

Hur många gånger har FC Inter Åbo vunnit med endast ett mål?

(1) Vid oavgjorda matcher var resultatet 2-2.

(2) En vinstmatch resulterade i 3-1.

Tillräcklig information för att kunna svara på frågan innehåller

- A. (1) men inte (2)
- B. (2) men inte (1)
- C. (1) och (2) tillsammans
- D. (1) eller (2) var för sig
- E. ingetdera

Uppgift 4.7.

På restaurangens lager finns sju olika sorters frukt: äpplen, mandariner, honungsmeloner, kiwifrukt, mangon, nektariner och bananer. Av dessa sju sorter måste restaurangens kock välja exakt fyra sorter för att tillaga en fruktsallad.

Kocken har att välja mellan fem möjliga salladsalternativ: A. kiwi, banan, äpple, mango; B. kiwi, nektarin, honungsmelon, mandarin; C. mango, nektarin, äpple, banan; D. banan, mango, mandarin, honungsmelon; E. mandarin, banan, kiwi, äpple.

Vilken av fruktsalladerna väljer kocken?

(1) Bananen kan väljas endast om kiwin har valts. Äpplet kan väljas endast om nektarinen har valts. Antingen kan mangon eller nektarinen väljas men inte båda. Bananen eller honungsmelonen ska väljas men inte båda.

(2) Kiwin kan väljas endast om mandarinerna har valts. Antingen ska mandarinerna eller bananen väljas men inte båda. Äpplet eller honungsmelonen ska väljas men inte båda.

Tillräcklig information för att kunna svara på frågan innehåller

- A. (1) men inte (2)
- B. (2) men inte (1)
- C. (1) och (2) tillsammans
- D. (1) eller (2) var för sig
- E. ingetdera

Uppgift 4.8.

Barnläkaren har i sin låda roliga ballonger för barn. Läkaren köper 16 ballonger till i affären och lägger även dem i lådan.

Hur många ballonger fanns det i lådan från början?

(1) Om barnläkaren hade skaffat endast 8 ballonger till skulle läkaren ha kunnat dela ut lika många ballonger till var och en av sex barn. Nu kan läkaren dela ut lika många ballonger till var och en av tio barn.

(2) Före anskaffandet av nya ballonger skulle läkaren inte ha kunnat dela ut lika många ballonger till var och en av sex barn och inte heller till var och en av tio barn. I början fanns det fler än 20 ballonger men färre än 64 ballonger.

Tillräcklig information för att kunna svara på frågan innehåller

- A. (1) men inte (2)
- B. (2) men inte (1)
- C. (1) och (2) tillsammans
- D. (1) eller (2) var för sig
- E. ingetdera

Uppgift 4.9.

Tolken talar persiska, urdu, malajiska eller arabiska med sju olika kunder. Varje kund talar endast ett språk. Alla kunder är antingen asylsökande eller har fått permanent uppehållstillstånd. Tre av asylsökandena talar [sinsemellan] samma språk.

Vad talar dessa asylsökande för språk?

(1) Asylsökandena talar tre olika språk. Av de som fått permanent uppehållstillstånd talar ingen malajiska. Av asylsökandena talar ingen ett språk av de språk som en av dem som fått permanent uppehållstillstånd talar.

(2) Bland dem som fått permanent uppehållstillstånd finns åtminstone en person som talar persiska och åtminstone en som talar något annat språk. En asylsökande talar urdu men det gör ingen av dem som fått permanent uppehållstillstånd.

Tillräcklig information för att kunna svara på frågan innehåller

- A. (1) men inte (2)
- B. (2) men inte (1)
- C. (1) och (2) tillsammans
- D. (1) eller (2) var för sig
- E. ingetdera

Centrala termer Swan m.fl. (2018)

augmentative and alternative communication (AAC)	alternativ och kompletterande kommunikation
caregiver	närstående
clinical applicability	klinisk tillämplighet; klinisk användbarhet
cognitive communication in dementia	inverkan på kommunikation till följd av försvagade kognitiva funktioner
cognitive domain	kognitiv domän
compensatory	kompensatorisk
dementia severity (mild, moderate, severe)	svårighetsgrad av demens (lindrig, medelsvår, svår)
direct intervention	direkt intervention; direkt rehabilitering
disease progression	sjukdomsförlopp
effectiveness	effektivitet
evidence	evidens
evidence-based treatment	evidensbaserad vård
expressive language	språkproduktion
functional communication	funktionell kommunikation
impact	påverkan
inclusion criteria	inklusionskriterier
indirect intervention	indirekt intervention; indirekt rehabilitering
intervention approach	interventionsansats
maintenance effect	varaktighetseffekt
meta-analysis	metaanalys
methodological quality	metodologisk kvalitet
outcome measures	resultatmått
participation limitation	begränsning av deltagande
patient-centered care	patientfokuserad vård
pragmatics	pragmatik; språkanvändning och regler i olika kontext
progressive degeneration	progressiv degeneration, fortlöpande utveckling till det sämre
randomized controlled trial (RCT)	randomiserad klinisk prövning
receptive language	receptivt språk
reminiscence	hågkomst, att uppliva minnen
responsive behavior	sätt att reagera t.ex. vid frustration eller förvirring
restorative	stärkande; återställande
speech fluency	talets flyt
speech-language pathologist (SLP)	talterapeut
systematic review	systematisk översikt

Formler

Nedan finns formler varav vissa kan vara till hjälp vid lösandet av uppgifterna. Formlerna är numrerade och vid varje formel står numret till vänster om formeln. OBS! En del av formlerna är felaktiga.

$$1. Z = \frac{AUC_1 - AUC_2}{SE(AUC_1 - AUC_2)}$$

$$2. Z = \frac{AUC_1 + AUC_2}{SE(AUC_1 - AUC_2)}$$

$$3. Z = \frac{AUC_1 - AUC_2}{\sqrt{SE(AUC_1 - AUC_2)}}$$

$$4. PPV = \frac{p \cdot Sen}{p \cdot Sen + (1-p) \cdot Spe}$$

$$5. PPV = \frac{p \cdot (1-Sen)}{p \cdot Sen + (1-p) \cdot (1-Spe)}$$

$$6. PPV = \frac{(1-p) \cdot (1-Spe)}{p \cdot Sen + (1-p) \cdot Spe}$$

$$7. NPV = 1 - \frac{(1-p) \cdot (1-Spe)}{p \cdot Sen + (1-p) \cdot Spe}$$

$$8. NPV = \frac{p \cdot Spe}{p \cdot Sen + (1-p) \cdot Spe}$$

$$9. NPV = 1 - \frac{(1-p) \cdot (1-Spe)}{p \cdot Sen + (1-p) \cdot Spe}$$

$$10. NPV = 1 - \frac{(1-p) \cdot (1-Spe)}{(1-p) \cdot Sen + (1-p) \cdot Spe}$$

$$11. NPV = \frac{(1-p) \cdot Spe}{p \cdot (1-Sen) + (1-p) \cdot Spe}$$

$$12. Z = \frac{AUC_1 + AUC_0}{SE(AUC)}$$

$$13. Z = \frac{AUC_1 + AUC_0}{\sqrt{SE(AUC)}}$$

$$14. Z = \frac{AUC_1 - AUC_0}{SE(AUC)}$$

$$15. b = \frac{(\sum x_2^2)(\sum x_1 y) - (\sum x_1 x_2)(\sum x_2 y)}{(\sum x_1^2)(\sum x_2^2) - (\sum x_1 y)^2}$$

$$16. Z = \sqrt{\frac{AUC_1 - AUC_0}{SE(AUC)}}$$

$$17. Z = \left(\frac{AUC_1 - AUC_0}{SE(AUC)} \right)^2$$

$$18. r = \frac{\sum_{i=1}^n xy - n\bar{x}\bar{y}}{\sqrt{[\sum_{i=1}^n x_i^2 - n\bar{x}^2][\sum_{i=1}^n y_i^2 - n\bar{y}^2]}}$$

$$19. r = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sqrt{[\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2][\sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2]}}$$

$$20. r = \frac{\sqrt{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}}{[\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2][\sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2]}$$

$$21. r = \frac{\sqrt{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}}{[\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2][\sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2]}$$

$$22. r = \frac{s_{xy}}{s_x \cdot s_y}$$

$$23. r = \frac{s_x \cdot s_y}{s_{xy}}$$

$$24. r = 1 - \frac{6 \cdot \sum_{i=1}^n d_i^2}{n^3 - n}$$

$$25. r = 1 - \frac{6 \cdot \sum_{i=1}^n d_i^2}{n^2 - 1}$$

$$26. r = 1 - \frac{6 \cdot \sum_{i=1}^n d_i^2}{n - 2}$$

$$27. P(A|B) = \frac{P(A) \cdot P(B|A)}{P(B)}$$